

48

ROMÂNISM RĂU ÎNȚELES
APĂRAREA NAȚIONALITĂȚILOR DOBROGENE.
ACUZAȚIILE DE IREDENTISM

Sub titlu *Administrația Dobrogei*, ziarul bucureștean "*Adevărul*" dela 11 curent a publicat o lungă corespondență⁷², în care se zugrăvește cu culori destul de negre, dar vai! adevărate starea mizerabilă în care ne aflăm aci din punct de vedere național și economic.

Noi care înființând acest ziar ne-am înscris ca program: *cultivarea românismului și prosperitatea economică a provinciei*, nu putem decât a ne felicita că o voce puternică ne vine în ajutor desvelind ranele ce amenință mortificarea întregului nostru organism național.

Nici cadrul ziarul, nici aprecierile noastre particulare asupra unor "*personalități*", și asupra faimoasei legende cu învățătura geografiei din școlile bulgare de acum zece ani "*că Dobrogea ar face parte din Bulgaria*", nu ne permite a reproduce întreagă acea corespondență; dar vom extrage și vom dezvolta pe rând unele pasaje ce se împacă cu programul nostru, căutând a nu stârni fără nici un motiv plausibil și fără nici un folos susceptibilitatea nici unui element din acele cu care suntem chemați a conviețui, întrucât aceste elemente fac parte din Statul român și *n'au alt scop* decât a trăi în pace sub cerul și scutul legilor țării.

Avem o misiune aci de îndeplinit: să românizăm această provincie și să asigurăm locuitorilor ei un trai liniștit și mulțumitor. Iată ținta spre care ne batem capul ca să ajungem.

Ca să românizăm această provincie cu o populațiune atât de variată ca stirpe și rasă, ca să imprimăm sentimente naționale, după cum s'au imprimat atâtor sate și orașe principale de peste Dunăre, ne sunt suficiente mijloacele uzitate până acum: instituțiile noastre liberale și puterea de asimilare a românului, fără proceduri șoviniste. Să lăsăm aceste apucături vecinilor noștri maghiari, pe care îi blamează, tocmai pentru aceasta toată lumea civilizată; iar noi să urmăm drumul sigur urmat de secole până acum: al blândeței, ocrotirei și ospitalității, calități înăscute și recunoscute românului de întregul orient, și de toți streinii care au vizitat sau locuiesc această țară.

Altădată ne vom ocupa de celelalte chestiuni atinse în corespondență; cât pentru astăzi ne vom mărgini a constata nedreptele aprecieri în privința mișcării culturale, a Bulgarilor mai cu seamă.

Confratele nostru vorbind de Tulcea, după ce constată că înainte de ocupațiune, Românii erau superiori în număr și în cultură, având două biserici cu două școli, zice:"iar astăzi Bulgarii au gimnaziu de ambe sexe și școală de copii mici, unde își trimit și Românii pe ai lor ca să învețe că Dobrogea este țară bulgărească"... iar în alt loc: "Nimeni nu vede Românismul căzut în ridicol și noroiu dar toți admiră palatele instrucțiunii bulgărești și grecești, și aceasta mi se pare de trei ori stupid" și în fine continuă confratele nostru:

"La sărbători naționale nu vezi un om pe stradă, pare că este ceremonia înmormântării unui ciumat. Eu nu susțiu să reșezăm în curtea bisericii bulgărești spânzurătorile cari au funcționat până la venirea Românilor, dar să luptăm pe terenul cultural și economic ca națiune, și cel puțin tot atât cât acei câțiva bulgari, cari revindecă Tulcea prin energia lor, căci la număr sunt inferiori Românilor, Grecilor și Rușilor, în parte la fiecare; cu toate acestea nu este un act public căruia să nu-i imprime nota lor și punctul lor de vedere bulgăresc.

Știu că reprezentantul guvernului arată acest flagel (?) dar ministrul nu-i ia în serios"...

Cunoaștem Tulcea, și afară de mici exagerațiuni, nu vom desmiți cele relatate, dar vom combate la confratele nostru gelozia, doza de invidie – ca să nu zicem mai mult – cu care judecă mișcarea culturală a bulgarilor pe care o întinde până a califica această mișcare de "*flagel*", și până la amintirea "*spânzurătorilor din curțile bisericilor bulgărești*". – Acesta este un patriotism destul de rău înțeles.

Dar ce ai voi D-ta stimabile confrate, care se pare că ești om cult, ca nici bulgarii, nici grecii, nici armenii, nici rușii, nici turcii, tătarii, ovreii, spaniolii, caraimii, catolicii, protestanții, lipovenii, bapțiștii etc., să nu aibă o biserică, o casă de rugăciune, după cum țiganii și noi Românii din Constanța și copiii noștri, n'avem unde auzi măcar la sărbătorile mari un *Tatăl nostru* românesc?

Faptul că de es. comunitatea greacă și cea bulgară și-au construit anul trecut cu propriile lor mijloace și aci în Constanța (oraș numai de 8000 suflete) școli cu două caturi, pe când noi Românii, după o stăpânire de 14 ani, cu cârmuitori și primari Români, nu avem destinat pentru local de școală decât o infectă clădire, moștenită și acea dela turci, se poate numi el oare "*flagel*", contra căruia să chemi atențiunea guvernului central? Căci afară de mișcarea culturală a bulgarilor, ce alt putut-a înțelege confratele nostru prin cuvintele: "*Știu că reprezentații guvernului central arată acest flagel, dar ministru nu-i ia în serios*"...?

Unde a văzut sau a auzit în decurs de 14 ani vreun fapt de natură a justifica vre-o intervenire cât de mică a guvernului?

Arăte-ni-se și vom fi cei dintâi care vom cere intervenirea guvernului.

Noi cei dela "*Constanța*" suntem și noi buni Români, și – poate – cu sentimentele naționale mult mai încercate decât confratele nostru dela "*Adevărul*" – suntem aci dela primul pas făcut de oștenii în Dobrogea, dar n'am văzut nimic, absolut nimic, decât supunerea desăvârșită a întregului mosaic etnic din care se compune populația provinciei la toate îndatoririle prescrise de legi. – Nimic alt decât câteva proteste pasive, traduse prin câteva emigrări între locuitorii musulmani, datorite în mare parte fostelor reglemente domeniiale acum desființate.

Pe câtă vreme dar, la nici unul din neamurile ce populează această provincie nu s'a simțit nici o urmă spre alte centre de gravitațiune; întrucât nimeni nu țintește la alt scop decât la un trai liniștit și mulțumitor sub cerul liber al țării și sub scutul legilor ei, ne simțim datori a apăra diferitele elemente indigene, și pe fiecare în parte, de orice atacuri nedrepte, ori din ce parte ar proveni, convinși fiind că numai astfel putem cinsti numele de *român*, ce a resunat și resună încă atât de dulce a toată generațiunea actuală a Peninsulei Balcanice.

Acesta este unul din mijloacele noastre spre *românizarea României Transdanubiene*.

Încheind reamintim confratelui nostru și tuturor acelor «patrioți» cari agită fără motiv asemenea chestiuni, proverbul turcesc care zice: «*Bilmeen chiopec iormé, coiuna curt ghetirir*», ceea ce va să zică pe românește "*Câinele care nu știe să latre, aduce lupu la oi*".

Altă dată vom vorbi despre celelalte rele semnalate în «*Adevărul*».